Andra Spirescu, Mihai Perşinaru

Până la căderea nopţii (Preludiul din Praga)

Datorez descoperirea acestei întâmplări unei oglinzi şi scrisorilor împachetate lângă. Oglinda tulbura un coridor aparţinând cândva unei vile vechi, spun aparţinând pentru că acum vila nu mai exista iar corespondenţa lui Evelin Miosky a fost subiectul nostru preferat de o săptămână. Eu împărtăşeam fascinaţia pentru istoriile celor dispăruţi, prietenul meu Klimt adora poveştile. De multe ori nota ceva interesant sau inventa nimicuri pentru a întregi o perioadă greu de abordat. Relatarea îmi aparţine, ea portretizând un domeniu sau o activitate în care am avut succes, cea de biograf pentru închipuiri. Spun asta pentru că citind scrisoare după scrisoare, am concluzionat că Evelin nu a existat sau nu a fost îngăduit să existe. Am citit împreună despre fatalitatea şi întunericul acelor zile. Praga era subordonată legendelor, insomniei, amândouă însoţite de nostalgia bolnăvicioasă, aerul greu de ceai, gripă, şi afară, în canale, şobolani albi băltesc fără suflare. Ploua fără încetare de patru zile. Torentele ameninţau în unele cartiere brutăriile şi abatoarele, pielăriile, magazinele cu prăjituri unsuroase, toate care întreţineau ipocrizia bogaţilor. Aici nu exista pătură de mijloc, societatea, în imaginarul colectiv, se pregătea pentru ruptură: comercianţii, manufacturierii, ţăranii îmbogăţiţi peste noapte şi aristocraţia trândavă. Secundar acestora, Evelin deschisese ochii în zori. Parcă picura altfel, sunetul stropilor pe ţiglă era schimbat sau ghearele somnului anihilează normalul? Trase draperia. Ploua cu moarte, murdar. Clopoţelul fu însoţit de servitoare şi tava ei cu ceai, miere, struguri şi pâine de casă. Zgomotul serviciului de ceai o trezi. Avea preocuparea unei tactici, o elaborare plină de mister: cum să fie fericită. Există fericire şi nemulţumire în normal, sau ipocrizie şi disimulare printre draperiile purpurii? Aseară îi zărise silueta zveltă, plimbându-se, mirosind, îndrăznind. O prezenţă ostilă, o smucitură bruscă din somn, ceva alunecos, un braţ de

gelatină peste picior, apoi peste coapse, pântec şi piept. Ploaia ridica aburi lângă casă, tot locul scormonea un foc. După ce a explorat senzaţia, a vrut să-i vorbească. Atunci a dispărut. Sorbi ceaiul în grabă. O pipă scurtă îi reteză orice obligaţie casnică, iar săraca mamă nu-şi închipui o fiică atât de bizară, îmbrăcată în negru, cu un voal acoperindu-i buzele subţiri şi bărbia nehotărâtă. Doar ochii mici, negri se vedeau, doar acei ochi pe care numai o fiinţă inteligentă îi putea aprecia. Scrisoarea din această dimineaţă însemna sfârşitul tuturor anxietăţilor, deşi răspunsul lui Hart întârzia, iar într-un târziu, trecut de ora zece, s-a dovedit a fi fatal. Mica clădire din Strada Bourbonelor urma să fie pusă sub sigiliu, iar toată marfa sau conspiraţia trebuia predată unui individ atras de drame, Joseph Korzen. Hart a fost ucis la ordinul său iar Evelin ştia că înainte de apusul acelei zile, va avea aceeaşi soartă. Korzen era implacabil sau mai degrabă era obligat să fie implacabil. Voinţele care depăşesc lacrimile tragediei par supranaturale sau cel puţin asta era cazul aici. Premoniţiile şi simbolurile destăinuiau moartea. Clopoţelul servitoarei şi garderoba de zi, anunţul sec al prânzului, foşnetele din bucătărie, mirosul de varză… Birja plecă cu o trombă de apă în spate. Vilele înghesuite se dezlipeau de restul construcţiilor prin înălţime. La câţiva metri distanţă de linia lor începeau magazinele de stradă, parfumeriile şi saloanele de la primul etaj. Monede năclăite, mantii ude şi piele nespălată, dame de consum machiate după un obicei abstract. Evelin observă o femeie cu roşu în jurul ochilor. Opri şi îi întinse un ban.

— Calea de Piatră?

— Peste două case se face un drum pe stânga. Ţineţi drept şi când simţiţi drum lin opriţi-vă şi coborâţi. Căutaţi cu privirea două stânci. Într-acolo porneşte Calea de Piatră.

Cerşetoarea se jucă cu bănuţul vrând să pară că ştie mai multe.

— Cam ce ar căuta o domniţă îngrijită acolo?

— Un prieten s-a rătăcit, minţi Evelin.

— Atunci anunţaţi brigada. Nu vă aventuraţi, nici chiar din iubire.

„Nici chiar din iubire…”

— Mulţumesc, mă descurc.

Făcu semn vizitiului să pornească. Toată esenţa fiinţei lui era un fum, aşa îl vedea, îl inhala. Toată căldura lui aromată o făcea să tremure. Neputinţa, ăsta era primul semn. Şi apoi? Orgoliul, distanţa. Aşa funcţionează între iubiţi. Legăturile se citesc pe chipuri, femeia cu roşu ştia asta. Încă puţin şi oraşul dispărea în urmă. Ploaia săpase bălţi adânci în drum. De câte ori vizitiul pocni caii, aceştia, speriaţi, hurducăiau trăsura într-un dans agitat, prevestitor. Se opriră. Bătrânul întinse mâna pentru plată amintindu-şi de semne străvechi. Părea că gesticulează un ritual şi sub greutatea ploii, clipea des ca să alunge apa din ochi.

— Biruinţa este depărtată. Aşa credeau cei de odinioară. Ei au văzut răul mare şi dorul şi câmpia cu stânci singuratice.

— Pesemne la întemeiere, Praga era mai curată, răspunse Evelin.

— Şi plină de umbre. Atunci crimele şi trădarea erau sângele şi viaţa oraşului.

Pământul tremura.

— Nu vreau să vă speriaţi, precaută ar fi mai lesne de zis, adăugă bărbatul.

Smuci hăţurile fără zăbavă. Norii negri se uneau într-o linie cu nuanţe întunecate de gri şi alb pătat de pământul maroniu. Merse o bucată de vreme fără ritmul rapid al respiraţiei, cum ar spune Klimt, era o pauză de deturnare de la adevăr. Presupun că tot ce s-a întâmplat a fost o consecinţă şi mai târziu efectul s-a transformat în cauză, toate desăvârşite de istoria circulară.

Drumul înainta până sub poalele dealurilor şi de acolo se despărţea în două poteci, una spre Soarele-Răsare, vălurită, cealaltă spre Miazănoapte, acoperită de coroanele copacilor. Brusc, coti spre pădure, abandonând pietrele şi vântul tăios. Evelin păşea în vis, o formă simetrică blestemată subtil de spaţiul rece din casă. Amintirea aproape intolerabilă a chipului lui Korzen mistui agitaţia din reşedinţă. În amurgul terorii ce o va învălui, Evelin ştia o salvare, chiar şi atunci când gâtul chema spânzurătoarea. Faptul că picătura de curaj i-a însoţit paşii spre clădirea Bourbonelor este punctul de pornire al războinicului (mai apropiat de firea ei analitică era războinicul negru, învăluit de trădări şi mesajele zeilor), în calea spre adevăr. O pasăre a părăsit cerul gri. Poarta era deschisă, parfumul lui Korzen se simţea în holul antreprizei. Urcă două etaje şi vocea s-a lovit de un geam decorat cu motive franceze târzii.

— Este incredibil iluştrii dumneavoastră strămoşi au prevăzut această clipă.

Bărbatul încadra două lăzi. Pe o măsuţă, un pachet de cărţi de joc îngălbenite asista mâna destinului.

— Vă preocupă istoria familiei mele? Oamenii vor crede că suntem îndrăgostiţi.

— O ipoteză bizară şi duşmănoasă, dacă îmi permiteţi.

Korzen făcu o plecăciune ironică, apoi tulburat de lipsa ei de reacţie, continuă:

— Pentru că într-un mod sau altul acesta este sfârşitul, vă dau şansa unei alegeri. Un joc, nici mai mult, nici mai puţin. Sunteţi de acord că Scripturile vorbesc adevărul şi prin ele Dumnezeu nu poate minţi. Realitatea acestei zile însumează începutul tragediei, asta însemnând că fără să vrem, suntem actanţii unei dispoziţii divine înşelătoare. Vedeţi cum plouă. Aş putea să vă ucid. Nu am s-o fac. Dar o să mă căutaţi până la apusul următor.

— Nu cred că strămoşii mei s-au jucat cu astfel de variaţii, interveni Evelin.

— Asta nu contează acum. Am ţesut în jur un labirint?

— Un labirint de fildeş?

— Un labirint de simboluri. Aveţi şansa de a dovedi o ipoteză sau două. Prima, dacă veţi găsi, totul se va returna, iar dacă veţi eşua… cel puţin am să consider că ne-am iubit într-o inimă plutitoare.

— Nu consider credibil sacrificiul, domnule Korzen.

— Eu îl consider. Oricum, încercaţi. Răspunsul există, la fel şi funia de la parter.

Spunând finalul, se depărtă în stil prusac, pocnind din călcâie. Trufaşa expunere a discernământului adumbrea lung două fotolii din piele crem deschis şi o măsuţă ticsită cu valori perene: fructe şi simbolurile de ceramică corespunzătoare. Funia atârnată peste o bârnă întunecată amintea de sistemele de prindere medievale cu dublă rezonanţă: rezistenţa şi imaginea prelucrată a groazei. Evelin cumpăni liniştea din jur. Un măr atingea bolul, singurul. O caisă, o portocală şi o căpşună erau pradă unei ordini misterioase, dacă nu, în orice caz depărtate de recipiente.

„Mult prea uşor". Murmură. „Un măr este confuzia comună a falsităţii. Am crezut că starea de graţie a fost pierdută, dar nu. Este un fruct fals, blestemat. Pretext. Ceva în întuneric, cuvinte."

Pe coaja portocalei, era vopsit cuvântul" Est". Abandonă camera aruncând o ultimă privire bârnei orientate spre răsărit. Îi urmări continuarea până în camera pentru oaspeţi apoi afară, în punctul de corespondenţă cu burlanul ruginit. Buza de jos a tablei lăsa să se ghicească o adâncitură ferită de ploaie; betonul îndepărtat forma o grămăjoară suspectă. O epigramă ruginită şi din nou, ciobit în hârtie ca o ghicitoare „Est".

A dormit pe un pat cu salteaua asimetrică. Un vecin nevăzut striga în noapte frânturi de cântece, deşi erau frânturi de nebunie. Dimineaţa, mirosul de portocale învăluia camerele. Ca o şansă fortuită de logică îl văzu pe Korzen ca un estet al exoticului, o îmbinare perfectă de culori, doar la suprafaţă. Portocalele stivuite în lăzi şi vocea comisionarului de depozit erau evenimente rudimentare în cursă. Sub orele înapoiate ale amiezii a învăţat despre ascunzătoarea lui Korzen, dar casa cu portocale rămânea un mecanism monstruos, un labirint al simţurilor. Secole după secole de idealism nu au încetat să influenţeze realitatea. Unele regiuni din Praga sunt anume aranjate pentru forma iluzia. O tradiţie a ortodoxismului întoarsă de un scoţian anihilează şansa; şansa de a mirosi portocala, şansa de a vorbi, Korzen şi misterul impus. Enigma era următoarea: ce ascunde un individ adulat în propria ţară şi supus defăimării în exterior? Scaunul de nuiele împletea terasa cu o demnitate uluitoare a simplităţii. Evelin atingea premisele unui vis. Somnul chinuit şi frica iminenţei anunţate o făceau să tremure. Ochii mari, încordaţi ghiceau în întuneric de la reşedinţa din strada Trisram o poartă, asemănătoare cu multe altele, un etaj cu lumini în fiecare cameră zăvorâtă şi două rânduri de salcâmi paralel cu aleea. Distanţa până la casă era destul de mare încât să-i deformeze înfăţişarea. Bronzul intrării cernea pe margini agitaţia unui abis întârziat. A văzut un gardian de piatră, o copie infidelă a centaurului slăvit noaptea de matroane, un vas circular cu o floare strivită, în hol a atins rozele crescute anume pentru parfum. Ploaia încetase. Scările conduceau în două direcţii: a hăurilor luminiscente de pe margini şi în sus, de unde un lied îşi trimitea chemarea. Minutele deciziei au fost străbătute de un urlet prelung, ca de lup. Evelin îşi aminti de roze şi de absenţa lupilor. Urcă cu stomacul strâns. La capătul primului etaj, doi bărbaţi au

condus-o spre o cameră circulară. Korzen, aşezat pe fotoliul din piele, admira câinele de pază, acelaşi martor care împrumutase privirea centaurului de piatră. Se adresă bărbatului cu vocea stinsă a învingătorului.

— O oarecare prudenţă m-a adus aici. De obicei, scopul este tăinuit. Deci?

— Deviaţiile unui marinar nu mă preocupă, deşi fiecare a jucat un rol. Este o poveste dacă vreţi. V-aţi imaginat o poveste într-o după-amiază de noiembrie? Ştiţi cum e toamna pe aici…

Evelin schiţă un zâmbet.

— Când ne-am întâlnit, ploua.

— Acum nu, precizează el arătând triumfător spre singura fereastră.

— Triumful este inevitabil. Ştiam de existenţa dumitale şi câteva ore au scurs certitudinea spre disperare. Răspunsul pe care îl aşteptaţi este acesta?

— Orgoliul nu e un răspuns. Acum am să vă ucid.

Dulăul se depărtă încet iar Korzen se ridică cu o mână ascunsă la spate. Înainte s-o sărute îi lăsă trandafirul să înţepe mână. Îşi agită mâna în semn de rămas-bun şi adăugă:

— O legătură şi un trandafir v-au scăpat. Ştiaţi că ploaia ascunde trandafirii de ochii lacomi? Cu siguranţă, sunt înconjurat de roze şi spini, într-o casă amplificată de lăcomia dumneavoastră. Ne îndreptăm spre răsărit. Dacă veţi dori să ne urmăriţi…

Mirosul de blană udă şi teama de a fi descoperită încercă lacrimile unei femei, un trup întins lângă spini şi câteva petale uscate.